

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem JUDr. Lukášem Hlouchem, Ph.D., ve věci

žalobce: O. N.
bytem X

zastoupen: JUDr. Alžběta Prchalová, advokátka
sídlem Dřevařská 866/25, 602 00 Brno

proti
žalovanému: Ministerstvo práce a sociálních věcí
sídlem Na Poříčním právu 1, 128 01 Praha 2

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 23. 8. 2021, sp. zn. SZ/MPSV-2018/253770-921, č. j. MPSV-2021/138878-921,

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 23. 8. 2021, sp. zn. SZ/MPSV-2018/253770-921, č. j. MPSV-2021/138878-921, **s e r u š í** a věc se **v r a c í** žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný **j e p o v i n e n** zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení ve výši **3900 Kč** k rukám zástupkyně žalobce JUDr. Alžběty Prchalové, advokátky, sídlem Dřevařská

866/25, 602 00 Brno, a to ve lhůtě do 30 dnů ode dne nabytí právní moci tohoto rozsudku.

III. Žalovaný nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Včas podanou žalobou ke Krajskému soudu v Brně (dále též „krajský soud“) brojil žalobce proti rozhodnutí žalovaného ze dne 23. 8. 2021, sp. zn. SZ/MPSV-2018/253770-921, č. j. MPSV-2021/138878-921 (dále též „napadené rozhodnutí“), jímž žalovaný zamítl odvolání žalobce proti rozhodnutí Úřadu práce České republiky – krajské pobočky v Brně (dále též „prvostupňový orgán“ nebo „správní orgán I. stupně“) ze dne 14. 11. 2018, č. j. 367827/2018/BBA (dále též „prvostupňové rozhodnutí“ nebo „rozhodnutí správního orgánu I. stupně“) a prvostupňové rozhodnutí potvrdil.
2. Prvostupňovým rozhodnutím správní orgán I. stupně odejmul žalobci příspěvek na péči dle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění ke dni vydání prvostupňového rozhodnutí (dále jen „zákon o sociálních službách“) od 1. 12. 2018, neboť dle posudku Městské správy sociálního zabezpečení Brno (dále jen „MSSZ Brno“) ze dne 6. 3. 2018 žalobce již nesplňoval zdravotní podmínky pro uznání závislosti na péči, jelikož dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav žalobce nevedl k neschopnosti zvládat aspoň tři nebo čtyři základní životní potřeby.

II. Napadené rozhodnutí

3. Z odůvodnění napadeného rozhodnutí vyplývá, že opětovným posouzením nároku a výše příspěvku na péči bylo zjištěno, že žalobce nesplňuje zákonem stanovené podmínky pro uznání stupně závislosti, neboť mu jeho dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav neznemožňuje nezvládat alespoň tři nebo čtyři základní životní potřeby [§ 8 odst. 2 písm. a) zákona o sociálních službách].
4. Podle výsledku posouzení stupně závislosti pro účely příspěvku na péči ze dne 6. 3. 2018 a doplňujícího posouzení ze dne 3. 5. 2018 a 27. 9. 2018 provedeným posudkovým lékařem MSSZ Brno není žalobce z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu schopen zvládat jednu základní životní potřebu – osobní aktivity. Tím nejde o osobu, která se podle ust. § 8 zákona o sociálních službách považuje za závislou na pomoci jiné fyzické osoby.
5. Z podnětu žalovaného byl zdravotní stav žalobce dne 30. 4. 2019 opětovně přezkoumán a zhodnocen posudkovou komisí Ministerstva práce a sociálních věcí (dále jen „PK MPSV“). Z posudku PK MPSV ze dne 30. 4. 2019 plyne, že žalobce následkem dopravní nehody dne 5. 6. 2015 utrpěl mj. epidurální hematom F-P vpravo, intracerebrální hematom v bazálních gangliích a T vlevo, vícečetné zlomeniny lebky, báze lební, obličejového skeletu, žeber vlevo, klíční kosti vpravo, oboustranný pneumothorax, jakož i ztrátová poranění a zlomeniny pravé horní končetiny.
6. Žalobce opakovaně absolvoval komplexní léčebné pobyty v Rehabilitačním ústavu Hrabyně, v důsledku nichž se jeho zdravotní stav výrazně zlepšil. Žalobce byl přijat jako imobilní, upoután k mechanickému vozíku, byl neklidný, spíše spolupracující a jeho řeč byla výrazně dysartrická. Během pobytu došlo k výraznému posunu, neboť žalobce

zvládal samostatné oblékání horní i dolní poloviny těla, samostatné umytí u umyvadla a s lehkou dopomocí prováděl celkovou toaletu. Zpočátku u něj vážla spontánní aktivita a myšlenkové pochody, nicméně automatika prováděných činností se během pobytu obnovila (občas byl potřebný pouze slovní povel). Připravenou stravu žalobce konzumoval samostatně lžící, stravu si dokázal částečně nakrájet. Na pohyb omezená pravá horní končetina plnila funkci pomocnou.

7. Žalobce byl schopen celodenní chůze bez jakékoliv opory či korekce na dolních končetinách. V interiéru zvládal chůzi samostatně, v exteriéru s doprovodem druhé osoby. Po čase se stala chůze žalobce stabilnější a jistější, přičemž s pomocí zábradlí zvládal i chůzi po schodech. Současně žalobce absolvoval cvičení na labilní ploše, s míči, nácvik stoje na špičkách, stoj na jedné noze, cviky v sedě na míči, házení míčem či driblink vč. přecházení. Dále si žalobce vyzkoušel nácvik vstávání ze země a nízkých poloh a v doprovodu i běhání. Na pravé horní končetině zůstalo omezení pohybu v ramenním pletenci aktivně v horizontále. Hybnost v loketním kloubu byla velmi omezena, končetina byla držena v semiflexním postavení a byla výrazně omezena prosupinace. Hybnost zápěstí a částečně i drobných kloubů ruky byla omezena, byl prováděn nácvik akrálního úchopu. Žalobce byl schopen pravou horní končetinu využít jako pomocnou.
8. Zároveň u žalobce došlo k výraznému zlepšení schopnosti komunikace. Na jednoduché otázky odpovídal adekvátně a pokynům rozuměl. Orientace žalobce vážne. Byla zjištěna porucha paměti, žalobce však byl schopen poznat své spolupracovníky. Kognitivní funkce byly sníženy. Ve spontánním pohybu se projevovala spíše porucha ideomotoriky.
9. Po prostudování podkladové a zdravotní dokumentace dospěla PK MPSV k závěru, že žalobce není z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu schopen zvládat jednu základní životní potřebu (osobní aktivity). Současně neexistuje medicínský důvod, pro který by žalobce ostatní základní životní potřeby nebyl schopen zvládat.
10. Ve vztahu k základní životní potřebě orientace PK MPSV uvedla, že u žalobce není přítomna těžká kognitivní porucha ani těžká oboustranná porucha vizu či sluchu, ani jiná těžká porucha funkčních schopností, která by mu znemožňovala tuto základní životní potřebu zvládat. Žalobce má dostatečné smyslové i duševní schopnosti k chápání místních a časových souvislostí, jakož i k řešení obvyklých situací v přirozeném sociálním prostředí.
11. Pokud jde o základní životní potřebu péče o domácnost, není u žalobce dle závěrů PK MPSV přítomné těžké postižení funkce končetin ani těžká kognitivní porucha intelektu či těžká oboustranná porucha vizu, příp. jiná těžká porucha funkčních schopností, která by mu znemožňovala danou základní životní potřebu zvládat. Žalobce má dostatečné fyzické, duševní i smyslové schopnosti k tomu, aby jednotlivé aktivity v rámci základní životní potřeby péče o domácnost zvládal.
12. K základní životní potřebě péče o zdraví PK MPSV uzavřela, že u žalobce není přítomno těžké postižení funkce končetin ani těžká kognitivní porucha či těžká oboustranná porucha vizu, ani jiná těžká porucha funkčních schopností, která by žalobci znemožňovala péči o zdraví zvládat. Žalobce má dle PK MPSV dostatečné fyzické, duševní i smyslové schopnosti k tomu, aby jednotlivé dílčí aktivity při základní životní potřebě péče o zdraví zvládal.

13. Žalobce s posudkovými závěry PK MPSV ze dne 30. 4. 2019 nesouhlasil, načež žalovanému předložil novou lékařskou dokumentaci. V důsledku toho PK MPSV dne 22. 8. 2019 zdravotní stav žalobce opětovně přezkoumala v doplňujícím posudku, kde opětovně shledala, že žalobce není z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu bez pomoci jiné fyzické osoby schopen zvládat pouze základní životní potřebu osobní aktivity.
14. Na podkladu posudků PK MPSV ze dne 30. 4. 2019 a 22. 8. 2019 vydal žalovaný rozhodnutí ze dne 12. 9. 2019, č. j. MPSV-2019/187062-921, sp. zn. SZ/MPSV-2018/253770-921 (dále jen „prvotní rozhodnutí o odvolání“), jímž žalobci nárok na příspěvek na péči nepřiznal. Proto žalobce podal žalobu ke Krajskému soudu v Brně, který rozsudkem ze dne 24. 3. 2021, č. j. 33 A 73/2019-51 (dále jen „zrušující rozsudek“) prvotní rozhodnutí o odvolání zrušil, neboť považoval závěry PK MPSV stran zvládání základních životních potřeb orientace, péče o domácnost a péče o zdraví za nedostatečně úplné a přesvědčivé.
15. Z toho důvodu PK MPSV zdravotní stav žalobce opětovně přezkoumala a zhodnotila dne 8. 7. 2021. Po prostudování podkladové a zdravotní dokumentace dospěla PK MPSV k závěru, že žalobce z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nezvládá 2 základní životní potřeby – péči o zdraví a osobní aktivity.
16. Základní životní potřebu orientace přitom PK MPSV opětovně neuznala, neboť na základě předložené dokumentace uzavřela, že žalobce tuto základní životní potřebu i navzdory svému dlouhodobě nepříznivému zdravotnímu stavu zvládá samostatně bez pomoci jiné osoby. Základní životní potřebu péče o domácnost potom PK MPSV neuznala proto, že zlepšený intelekt žalobce v kombinaci s lehce narušenou hybností pravé horní končetiny každodennímu zvládání běžných činností v domácnosti nebrání.
17. Po zhodnocení nashromážděných podkladů žalovaný uzavřel, že opětovným posouzením zdravotního stavu žalobce pro účely přiznání příspěvku na péči bylo prokázáno, že žalobce zákonem stanovené podmínky pro trvání nároku na příspěvek na péči nesplňuje. Žalovaný tudíž odvolání zamítl a prvostupňové rozhodnutí potvrdil.

III. Žaloba

18. V žalobě žalobce uvedl, že dne 5. 6. 2015 utrpěl v důsledku dopravní nehody vážný pracovní úraz, po kterém byl mnoho měsíců upoután na lůžko s velmi špatnou prognózou. Z téhož důvodu mu přiznal úřad práce nárok na průkaz ZTP od 1. 2. 2016 do 1. 2. 2018, neboť konstatoval psychické postižení s často se opakujícími závažnými poruchami komunikace a orientace v exteriéru, včetně středně funkčního typu autismu. Pro svůj zdravotní stav není žalobce schopen plně chápat správné řízení, má trvalé poškození mozku, částečně pozbyl mentální schopnosti a přišel o hybnost horních končetin a funkci smyslových orgánů. Ve značné míře je žalobce odkázán na pomoc jiných lidí, zejména rodiny. Jelikož se zdravotní stav žalobce nezlepšil, považuje žalobce napadené rozhodnutí za nesprávné.
19. Z běžných životních situací žalobce zvládá omezenou komunikaci a stravování a s pomocí jiné osoby péči o domácnost a tělesnou hygienu. Základní životní potřebu orientace, péči o zdraví a osobní aktivity nezvládá žalobce vůbec.
20. Žalobce se chová jako robot, neboť reaguje výhradně na pokyny třetí osoby, pročež nezvládá základní životní potřebu orientace. V důsledku poškození mozku pak žalobce

jako robot hovoří a je schopen pouze infantilních projevů. Pokud jde o stravování, není žalobce schopen stravu ohřát, připravit či nakoupit. Co se oblékání a obouvání týče, nezvládá žalobce výběr přiměřené obuvi. V rámci tělesné hygieny se žalobce neumí umýt po výkonu velké potřeby a běžnou hygienu vykonává na povel a pod dohledem jiné osoby. Ohledně péče o zdraví není žalobce schopen posoudit svůj zdravotní stav a k lékaři jej musí vždy doprovázet jiná osoba, která v podstatě rozhoduje o tom, jakým způsobem a kde se bude žalobce léčit. V péči o domácnost žalobce bez pomoci jiné osoby nechápe, co může a nemůže v rámci domácnosti udělat. Drobné domácí úkony žalobce vykonává na povel a pod dohledem jiné osoby.

21. Žalobce je přesvědčen, že závislost na pomoci jiné osoby prokázal. Pro účely posouzení ztížení společenského uplatnění byl žalobce v řízení o odškodnění z pracovního úrazu vedeném u Okresního soudu Brno – venkov (sp. zn. 14 C 90/2018) vyšetřen znalcem MUDr. M. N. Ten v posudku ze dne 2. 9. 2019 mj. sdělil, že je žalobce plně invalidní a významně omezen v osobním, pracovním i společenském životě. Narušeno je učení, aplikace znalostí, provádění mnohočetných úkolů, zvládání obtíží a jiných psychických nároků. Komunikace je narušena (řeč, psaní zpráv, konverzace, diskuse). Zdravotní stav žalobce zhodnotil znalec jako ustálený.
22. S posudkovými závěry ze dne 8. 7. 2021 žalobce nesouhlasí proto, že se PK MPSV dostatečně nevypořádala se všemi aspekty tak, jak jí uložil krajský soud ve zrušujícím rozsudku. PK MPSV dle žalobce vycházela zejména ze zprávy Rehabilitačního ústavu Hrabyně, přičemž vůbec nezohlednila zprávu Ligy vozíčkářů ze dne 5. 6. 2019. Ta uvádí, že žalobce potřebuje dopomoc při přípravě stravy a s očistou na toaletě. Rovněž se zde lze dočíst, že si žalobce nezvládne sám nakoupit, jelikož neví, kde v obchodě jednotlivé potraviny hledat a jak vypadají.
23. Podle klinické psycholožky PhDr. H. má žalobce snížené exekutivní funkce (motivaci, plánování, realizaci a dokončení činnosti). Volní schopnosti jsou sniženy, protože žalobce potřebuje vedení a dopomoc v každodenních záležitostech. Dle psycholožky PhDr. R. trpí žalobce poruchami myšlení, chování a má potíže s komplexními činnostmi. Z neurologických zpráv MUDr. M. D. dále plyne, že je u žalobce přítomen těžký organický psychosyndrom projevující se ve všech oblastech života. Žalobce má též problémy v sebeobsluze; hygienu, oblékání, jídlo a finance zvládá pouze pod dohledem. Za účelem přezkoumání svého zdravotního stavu žalobce navrhuje ustanovit znalce, neboť členové PK MPSV nedisponují dostatečnou specializací.
24. Jelikož se zdravotní stav žalobce prakticky nezměnil, má žalobce za to, že jeho nárok na příspěvek na péči trvá i nadále. Proto zdejšímu soudu navrhl, aby ustanovil znalce a současně napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému k novému rozhodnutí.

IV. Vyjádření žalovaného a replika žalobce

25. Žalovaný se k žalobě **vyjádřil** přípisem ze dne 29. 11. 2021. Ve svém vyjádření žalovaný předně zdůraznil, že žalobce pouze obecně konstatoval, že se PK MPSV nevypořádala se všemi aspekty tak, jak jí ve zrušujícím rozsudku uložil krajský soud. Své tvrzení žalobce nijak nekonkretizoval a odkázal na totožnou dokumentaci jako v předchozím řízení. Dle přesvědčení žalovaného se PK MPSV v souladu se závazným právním názorem krajského soudu podrobně zabývala objektivizací zdravotního stavu žalobce ve vztahu ke zvládání základních životních potřeb orientace, péče o zdraví a péče o domácnost. PK MPSV při hodnocení zdravotního stavu žalobce vycházela ze všech dostupných lékařských zpráv,

včetně těch, na které odkazuje žalobce. Tyto pak zohlednila v možném zákonném rozsahu a ve vzájemných souvislostech. V podrobnostech žalovaný odkázal na odůvodnění napadeného rozhodnutí.

26. Zároveň žalovaný doplnil, že PK MPSV vycházela při hodnocení zdravotního stavu žalobce též z jeho vyšetření při jednání komise dne 30. 4. 2021. Všechny posudky vydala PK MPSV v řádném složení a sestávala z lékařů se specializací v oboru posudkového lékařství; z toho navíc jeden člen s odborností v oboru neurologie. Z toho důvodu shledal žalovaný požadavek žalobce na vypracování odborného znaleckého posudku nedůvodným.
27. Ohledně zbylých (opakujících se) žalobních námitek má žalovaný za to, že již byly vypořádány v předchozím soudním řízení, příp. též v posudku PK MPSV ze dne 8. 7. 2021. Proto žalovaný zdejšímu soudu navrhl, aby žalobu zamítl.
28. V **replíce** ze dne 1. 2. 2022 žalobce sdělil, že se jeho zdravotní stav od roku 2016 prakticky nezměnil. Posudek PK MPSV považuje žalobce za nesprávný, neboť se PK MPSV dostatečně nevypořádala se všemi předloženými lékařskými zprávami. V této souvislosti žalobce znovu poukázal na výsledky posudku MUDr. M. N., jenž uvádí činnosti, které žalobce není schopen vykonávat sám, ale pouze za pomoci a kontroly druhé osoby.
29. Žalobce nesouhlasí s žalovaným v tom, že PK MPSV při hodnocení jeho zdravotního stavu vycházela ze všech dostupných lékařských zpráv a tyto zohlednila v možném zákonném rozsahu a ve vzájemných souvislostech. K tomu žalobce doplnil, že shledává posudek PK MPSV vadným též proto, že jej PK MPSV osobně dostatečně neprohlédla. Prohlídku žalobce při jednání dne 30. 4. 2021 totiž nelze považovat za dostatečnou, neboť s ohledem na krátkou dobu jejího trvání nebylo možné zvládnutí základních životních potřeb orientace, péče o zdraví a péče o domácnost zjistit. Ve zbytku žalobce odkázal na obsah žalobního podání.

V. Skutečnosti zjištěné ze správního spisu

30. V řízení předcházejícím zrušujícímu rozsudku vycházel žalovaný při svém rozhodování zejména z posudku PK MPSV ze dne 30. 4. 2019, podle něhož žalobce není z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu schopen zvládat základní životní potřebu osobní aktivity. Tehdy lékaři PK MPSV žalobce též osobně prohlédli a vyšetřili. Po předložení dalších lékařských podkladů žalobcem PK MPSV dosavadní závěry opětovně přezkoumala dne 22. 8. 2019, přičemž svůj posudkový závěr nezměnila. Zrušeným rozhodnutím poté žalovaný prvostupňové rozhodnutí potvrdil a odvolání zamítl, načež žalobce podal žalobu ke Krajskému soudu v Brně. Ten zrušující rozsudkem předmětné rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení. Závazným právním názorem současně uložil žalovanému povinnost doplnit závěry PK MPSV v rozsahu základních životních potřeb orientace, péče o domácnost a péče o zdraví, neboť tyto nepovažoval za dostatečně úplné a přesvědčivé.
31. Vzhledem k závaznému právnímu názoru krajského soudu žalovaný přerušil řízení a požádal PK MPSV, aby zdravotní stav žalobce opětovně posoudila. Ta ve svém doplňujícím posudku ze dne 8. 7. 2021 dospěla k závěru, že žalobce není z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu schopen zvládat dvě základní životní

potřeby (osobní aktivity, péče o zdraví), a tudíž se nepovažuje dle ust. § 8 zákona o sociálních službách za osobu závislou na pomoci jiné osoby. Současně PK MPSV uvedla, že z doložené dokumentace nevyplývají těžké poruchy smyslové, duševní nebo pohybové, které by představovaly objektivní podklad pro to, aby žalobce nemohl ostatní základní životní potřeby zvládat.

32. Následně žalovaný na základě doplňujícího posudku PK MPSV ze dne 8. 7. 2021 vydal napadené rozhodnutí, které je v současné době předmětem soudního přezkumu.

VI. Posouzení věci krajským soudem

33. Krajský soud předně posuzoval, zda byly splněny podmínky řízení, přičemž dospěl k závěru, že žaloba byla podána včas [§ 72 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“)], osobou k tomu oprávněnou (§ 65 odst. 1 s. ř. s.) a jedná se o žalobu přípustnou (zejména § 65, § 68 a § 70 s. ř. s.).
34. V souladu s ust. § 75 odst. 1, 2 s. ř. s. přezkoumal krajský soud napadené rozhodnutí žalovaného v mezích žalobních bodů, včetně řízení předcházejícího jeho vydání, přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu. Při zjišťování skutkového stavu vycházel ze správních spisů předložených žalovaným a prvostupňovým správním orgánem.
35. Krajský soud rozhodl ve věci v souladu s ust. § 51 odst. 1 s. ř. s. bez nařízení ústního jednání, neboť účastníci řízení s tímto postupem souhlasili a krajský soud nepovažoval ústní projednání věci za nezbytné.
36. Žaloba je důvodná.
37. Právní úprava poskytování příspěvku na péči je obsažena v zákoně o sociálních službách a vyhlášce č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách (dále jen „prováděcí vyhláška“). Východiskem je přitom samotný pojem závislost (§ 8 zákona o sociálních službách), jehož význam je utvářen skrze konstrukci dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu. Ten pak ust. § 3 písm. c) zákona o sociálních službách definuje jako zdravotní stav, který podle poznatků lékařské vědy trvá nebo má trvat déle než 1 rok, a který omezuje funkční schopnosti nutné pro zvládání základních životních potřeb.
38. Aktuální právní úprava rozlišuje pro účely poskytování příspěvku na péči čtyři stupně závislosti, přičemž kritériem pro hodnocení míry závislosti oprávněné osoby na pomoci jiné osoby, a tedy i pro zařazení do jednotlivých kategorií, je posuzování zvládání deseti základních životních potřeb vymezených v ust. § 9 odst. 1 zákona o sociálních službách. Jedná se o následující potřeby: mobilita, orientace, komunikace, stravování, oblékání a obouvání, tělesná hygiena, výkon fyziologické potřeby, péče o zdraví, osobní aktivity a péče o domácnost. U osob do 18 let věku pak dle ust. § 9 odst. 3 zákona o sociálních službách platí, že schopnost zvládat základní životní potřebu péče o domácnost se nehodnotí.
39. Podle ust. § 1 odst. 4 prováděcí vyhlášky platí, že: „Za neschopnost zvládání základní životní potřeby se považuje stav, kdy porucha funkčních schopností dosahuje úrovně úplné poruchy nebo poruchy těžké, kdy i přes využívání zachovaných potenciálů a kompetencí fyzické osoby a využívání běžně dostupných pomůcek, prostředků, předmětů denní potřeby nebo vybavení domácnosti, veřejných prostor nebo s využitím zdravotnického prostředku nelze zvládnout životní potřebu v přijatelném standardu. Za neschopnost zvládání základní

životní potřeby se považuje rovněž stav, kdy režim nařízený odborným lékařem poskytujícím specializované zdravotnické služby neumožňuje provádění základní životní potřeby v přijatelném standardu. Přijatelným standardem se rozumí zvládnutí základní životní potřeby v kvalitě a způsobem, který je běžný a obvyklý, a který umožňuje, aby tato potřeba byla zvládnuta bez každodenní pomoci jiné osoby.“

40. Bližší vymezení životních potřeb rozhodných pro stanovení stupně závislosti na pomoci jiných osob lze nalézt v příloze č. 1 prováděcí vyhlášky. Podle ust. § 2a citované vyhlášky přitom platí, že k tomu, aby bylo možno učinit závěr, že posuzovaná osoba je při zajištění některé z životních potřeb závislá na pomoci jiné osoby, postačí, pokud posuzovaná osoba nezvládá být jen jedinou z aktivit vyjmenovaných v příloze prováděcí vyhlášky.
41. Správní řízení ve věci přiznání příspěvku na péči se vyznačuje tím, že rozhodující důkaz představuje odborný posudek zdravotního stavu a závislosti žadatele na pomoci jiné osoby. Povahou takového posudku, jakož i na něj kladenými požadavky, se již opakovaně ve své rozhodovací činnosti zabýval Nejvyšší správní soud, který dovodil, že se jedná sice o tzv. povinný důkaz, nicméně nikoliv o závazné stanovisko či závazný podklad rozhodnutí. Posudek podléhá hodnocení správního orgánu, jeho správnost není nikterak presumována. Ačkoliv odborné lékařské závěry posudku nepodléhají hodnocení správních orgánů, neboť k tomu nemají správní orgány odborné lékařské znalosti, nezabývá je to povinností hodnotit provedené důkazy ve správním řízení, a tudíž i správnost posudku z hlediska jeho úplnosti a přesvědčivosti (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 3. 2010, č. j. 6 Ads 143/2009-50, či rozsudek téhož soudu ze dne 22. 10. 2009, č. j. 3 Ads 48/2009-104; rozhodnutí jsou dostupná na www.nssoud.cz)
42. Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 2. 4. 2014, č. j. 3 Ads 50/2013-32, přitom platí, že pokud z podkladů lékařského posudku vyplývá, že posuzovaný některou z aktivit nutných pro celkové zvládnutí určité životní potřeby sám a bez pomoci jiné osoby nezvládá, a orgány lékařské posudkové služby přesto takovou základní životní potřebu považují za zvládanou, je jejich povinností tento závěr dostatečně a přesvědčivě odůvodnit
43. Současně dle ustáleného názoru Nejvyššího správního soudu musí posouzení stupně závislosti osoby pro účely rozhodování o příspěvku na péči v řízení v I. stupni i v řízení odvolacím vycházet z hodnocení všech podkladů uvedených v § 25 odst. 3 zákona o sociálních službách (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 2. 4. 2014, č. j. 3 Ads 63/2013-46).
44. V posuzované věci brojil žalobce proti napadenému rozhodnutí z důvodu věcné nesprávnosti posouzení odborné otázky stupně závislosti žalobce na péči či dohledu jiné fyzické osoby. Tento závěr žalovaného se opírá zejména o doplněný posudek PK MPSV ze dne 8. 7. 2021, který žalobce považuje za nesprávný a neúplný.
45. Žalobce svou žalobu koncipoval jako výčet jednotlivých činností, které dle svého přesvědčení samostatně bez pomoci jiné osoby nezvládá, resp. zvládá pouze v omezené míře.
46. Na tomto místě zdejší soud připomíná, že se schopností žalobce zvládat základní životní potřeby komunikace, stravování, oblékání a obouvání, tělesné hygieny, orientace, péče

o domácnost a péče o zdraví podrobně zabýval ve zrušujícím rozsudku. Ve vztahu k základním životním potřebám **komunikace, stravování, oblékání a obouvaní a tělesné hygieny** přitom dospěl k závěru, že tyto potřeby žalobce v dostatečné míře bez pomoci třetí osoby zvládá. Jelikož žalovaný ve zrušeném rozhodnutí vycházel zejména z posudku PK MPSV ze dne 30. 4. 2019, hodnotil zdejší soud tento posudek (včetně doplnění posudku ze dne 22. 8. 2019) z hlediska jeho úplnosti a přesvědčivosti. V rozsahu citovaných základních životních potřeb pak zdejší soud původní posudek PK MPSV vyhodnotil (v intencích judikатурních závěrů Nejvyššího správního soudu) jako úplný a dostatečně přesvědčivý.

47. Pokud žalobce opětovně namítá nezvládání těch základních životních potřeb, které PK MPSV v posudku ze dne 30. 4. 2019 označila za zvládnuté a zdejší soud shledal tyto posudkové závěry úplnými a dostatečně přesvědčivě odůvodněnými, je zapotřebí, aby žalobce prostřednictvím žaloby předložil takové nové skutečnosti, které by byly způsobilé přesvědčivost či úplnost původního posudku PK MPSV v uvedeném rozsahu zpochybnit či vyvrátit. V opačném případě brání opětovnému přezkumu zvládání těchto základních životních potřeb za nezměněného stavu věci překážka věci pravomocně rozhodnuté (res iudicata). Žalobce také v tomto směru
48. , nepředložil žádné nové skutečnosti činící závěry posudku ze dne 30. 4. 2019 neúplnými či nepřesvědčivými.
49. Na podporu svých tvrzení, že jednotlivé základní životní potřeby nezvládá, žalobce poukázal na znalecké závěry MUDr. M. N. ze dne 2. 9. 2019, zprávu z Centra denních služeb Ligy vozíčkářů ze dne 5. 6. 2019 či zprávy z neurologie MUDr. M. D. ze dne 7. 9. 2020 a dne 3. 11. 2020. O totožné podklady přitom opíral žalobce svou argumentaci již v předchozím řízení. Ze zrušujícího rozsudku plyne, že krajský soud tuto dokumentaci neshledal v rozporu se zjištěními a závěry PK MPSV ze dne 30. 4. 2019. Pokud žalobce namítá nezvládání základních životních potřeb komunikace, stravování, oblékání a obouvaní a tělesné hygieny, odkazuje zdejší soud na své závěry vyslovené ve zrušujícím rozsudku, podle kterých žalobce tyto základní životní potřeby v dostatečné míře bez pomoci třetí osoby zvládá. V rozsahu výše citovaných základních životních potřeb tak krajský soud shledal námitky žalobce za nedůvodné.
50. Nad rámec výše uvedeného pak krajský soud dodává, že sám žalobce uvádí, že se jeho zdravotní stav od doby posledního zkoumání prakticky nezlepšil a označil jej za „zakonzervovaný“. Totéž ostatně plyne i ze znaleckého posudku MUDr. M. N. ze dne 2. 9. 2019 , který zhodnotil zdravotní stav žalobce jako „ustálený“. Jestliže tedy žalobce označuje svůj zdravotní stav za neměnný, tím spíše je zapotřebí považovat soudem aprobované posudkové závěry ze dne 30. 4. 2019 ohledně výše zmíněných základních životních potřeb za plně reflektující současný zdravotní stav žalobce.
51. K namítanému nezvládání základní životní potřeby **péče o zdraví** krajský soud konstatuje, že tuto základní životní potřebu PK MPSV ve svém doplněném posudku ze dne 8. 7. 2021 uznala. Proto se zdejší soud argumentací žalobce stran nezvládání této základní životní potřeby již dále nezabýval.
52. Co se základní životní potřeby **orientace** týče, žalobce uvedl, že ji kvůli poškození mozku samostatně nezvládá. Zároveň doplnil, že se chová jako robot naučený reagovat na pokyny rodinných příslušníků či třetích osob.

53. Za schopnost zvládat základní životní potřebu orientace se dle přílohy č. 1 prováděcí vyhlášky považuje stav, kdy je osoba schopna *poznávat a rozeznávat zrakem a sluchem, mít přiměřené duševní kompetence, orientovat se osobou, časem a místem, orientovat se v přirozeném sociálním prostředí, orientovat se v obvyklých situacích a přiměřeně v nich reagovat*.
54. Zvládáním základní životní potřeby orientace se krajský soud podrobně zabýval ve zrušujícím rozsudku. V tom shledal posudkové hodnocení PK MPSV ze dne 30. 4. 2019 ohledně zvládání základní životní potřeby orientace nedostatečně přesvědčivým, neboť PK MPSV svůj závěr odůvodnila velmi stroze a v dostatečné míře nereflektovala jednotlivé podklady (zejména lékařské zprávy z Rehabilitačního ústavu Hrabyně). Proto soud závazným právním názorem uložil žalovanému povinnost doplnit posudkové závěry PK MPSV tak, aby z nich bylo zcela zřejmé, zda žalobce základní životní potřebu orientace zvládá či nezvládá.
55. S ohledem na závazný právní názor zdejšího soudu PK MPSV dne 8. 7. 2021 své posudkové závěry doplnila, přičemž základní životní potřebu orientace opětovně neuznala. Konkrétně uvedla, že dle doložené dokumentace je žalobce objektivně plně orientován všemi kvalitami bez posudkově významného smyslového postižení. Současně je žalobce schopen rozeznávat sluchem i zrakem. Podprůměrný intelekt se dle posledního psychologického vyšetření zlepšil a již odpovídá hraničnímu pásmu, duševní kompetence jsou lehce narušeny. V případě žalobce se neprokázala trvale těžká ztráta orientačních schopností, těžké narušení kognitivních funkcí či těžká ztráta duševních kompetencí bránící zvládání základních životních potřeb. Plná orientace i při hraničním intelektu dovoluje žalobci zvládat základní životní potřebu orientace v přirozeném prostředí – doma a v blízkém okolí. Zdravotní stav zároveň žalobci umožňuje orientaci v obvyklých situacích a přiměřeně v nich reagovat. Závažná trvalá porucha chování bez možnosti léčby prokázána není. Anamnestický údaj o nevhodném chování, pro které byl žalobce v minulosti léčen v psychiatrické ambulanci zhodnotila PK MPSV jako zlepšený; doložená pravidelná léčba v psychiatrické ambulanci není.
56. Namítanou poruchu sociální komunikace potom PK MPSV posoudila v rámci základní životní potřeby osobní aktivity (resp. v hodnocení dílčích aktivit navazování kontaktů a vztahů s jinými osobami a styku se společenským prostředím), kterou žalobci uznala. Pokud žalobce určité bazální schopnosti nezvládá, musí být kromě tvrzeného nezvládání určité potřeby doložena rovněž těžká porucha, která má pro toto nezvládání objektivní korelát. V případě žalobce přitom nebyla prokázána jak těžká porucha kognice, tak těžký mentální deficit na úrovni středně těžké mentální retardace či demence. Proto PK MPSV zhodnotila schopnost orientace žalobce jako zachovanou a jeho reakce na obvyklé chronicky známe situace zvladatelnými.
57. Krajský soud doplněné posudkové závěry důkladně přezkoumal a konstatuje, že PK MPSV srozumitelně a dostatečně přesvědčivě popsala a vysvětlila, z jakých důvodů nepovažuje základní životní potřebu orientace v případě žalobce za nezvládnutou. Dle názoru krajského soudu poskytují doplněné posudkové závěry PK MPSV dostatečně úplný a přesvědčivý obraz o tom, že žalobce navzdory zjištěným obtížím schopnost orientace v dostatečné míře zvládá. Z předloženého posudku PK MPSV je zjevné, že zdravotní problémy žalobce z medicínského hlediska neovlivňují jeho duševní kompetence, stejně tak mu nebrání orientovat se v obvyklých situacích a adekvátně v nich reagovat. Argumentaci PK MPSV shledal krajský soud logickou a vnitřně

bezrozpornou. V tomto ohledu tudíž soud považuje pochybnosti vyjádřené ve zrušujícím rozsudku za odstraněné. Odůvodnění doplněného posudku ohledně zvládání základní životní potřeby orientace vyhovuje jak posudkovým kritériím (§ 1, § 2 a § 2a prováděcí vyhlášky), tak judikturním požadavkům Nejvyššího správního soudu.

58. Následně zdejší soud posoudil námitku žalobce, že nezvládá **péči o domácnost**, neboť není samostatně bez pomoci druhé osoby schopen chápat, co v rámci domácnosti může a nemůže udělat. Drobné domácí úkony pak zvládá pouze na povel a pod dozorem druhé osoby a s její pomocí.
59. Za schopnost zvládat základní životní potřebu péče o domácnost považuje příloha č. 1 prováděcí vyhlášky stav, *kdy osoba je schopna nakládat s penězi v rámci osobních příjmů a domácnosti, manipulovat s předměty denní potřeby, obstarat si běžný nákup, ovládat běžné domácí spotřebiče, uvařit si jednoduché teplé jídlo a nápoj, vykonávat běžné domácí práce, nakládat s prádlem, mýt nádobí, obsluhovat topení, udržovat pořádek.*
60. V doplněném posudku PK MPSV ve vztahu k základní životní potřebě péče o domácnost uvedla, že intelekt nacházející se původně v podprůměru se zlepšením na hranici normy dovoluje žalobci základní životní potřebu péče o domácnost zvládat. Současně doplnila, že lehce narušena hybnost pravé horní končetiny žalobci neznemožňuje zvládání každodenních běžných činností v domácnosti (nákupy, jednoduché vaření, přemisťování předmětů, hospodaření s běžnými denními financemi). Složitější ekonomické úkony jsou oproti tomu součástí základní životní potřeby osobní aktivity.
61. Krajský soud opětovně přezkoumal obsah spisové dokumentace, vč. doplněného posudku PK MPSV ze dne 8. 7. 2021, a dospěl k závěru, že ani doplněný posudek nelze v kontextu základní životní potřeby péče o domácnost hodnotit jako dostatečně přesvědčivý.
62. Závazným právním názorem uložil krajský soud žalovanému povinnost doplnit posudek PK MPSV tak, aby poskytl dostatečně úplný a přesvědčivý obraz o zdravotním stavu žalobce a jeho schopnosti zvládat základní životní potřebu péče o domácnost. V tomto ohledu považoval soud za nezbytné dovysvětlit, zda, příp. v jaké míře, si žalobce v důsledku svého dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu dokáže obstarat běžný nákup, samostatně připravit stravu a vykonávat běžné domácí práce, neboť po přezkumu podkladů rozhodnutí (zejména záznamu ze sociálního šetření a zprávy Centra denních služeb Ligy vozíčkářů) nabyl soud o zvládání těchto aktivit pochybnosti.
63. Krajský soud konstatuje, že ani doplněné posudkové závěry PK MPSV dostatečným způsobem nevyvracejí dřívější pochybnosti soudu, zda žalobce citované dílčí aktivity skutečně samostatně zvládá či nikoliv. K tomu soud uvádí následující argumentaci.
64. Co se schopnosti uvařit si jednoduché teplé jídlo a nápoj týče, omezila se PK MPSV v doplněném posudku pouze na obecné konstatování, že lehce narušená hybnost pravé horní končetiny jednoduché vaření neznemožňuje. To podpořila neméně obecným tvrzením, že zlepšený intelekt umožňuje žalobci péči o domácnost zvládat. Ze zprávy Centra denních služeb Ligy vozíčkářů (předmětná zpráva je obsažena ve správním spisu žalovaného, který je součástí podkladové dokumentace posudku PK MPSV ze dne 8. 7. 2021) nicméně plyne, že žalobce z důvodu svého zdravotního stavu potřebuje při vaření pomoc třetí osoby (sám nezvládá krájení či loupání surovin). Přijala-li PK MPSV posudkový závěr, který těmto zjištěním odporuje, je její povinností tento závěr náležitě

odůvodnit (např. podrobnějším zhodnocením rozsahu poškození dané končetiny a tím, jak toto poškození žalobce při přípravě jídla fakticky omezuje). To však PK MPSV neučinila, protože její závěry nelze považovat za přesvědčivé.

65. Pokud jde o schopnost žalobce obstarat si běžný nákup, dospěla PK MPSV k závěru, že lehce narušená hybnost pravé horní končetiny neznemožňuje žalobci tuto aktivitu zvládat. Překážku ve zvládání dané aktivity pak dle PK MPSV nepředstavuje ani hraniční intelekt žalobce. Dle zprávy Centra denních služeb Ligy vozíčkářů si však žalobce po nehodě špatně vybavuje názvy potravin, ztratil vybavnost některých slov, protože neumí jednotlivé potraviny pojmenovat. Navzdory vytvoření nákupního seznamu není žalobce schopen potřebné potraviny nakoupit proto, že neví, kde je v obchodě hledat a jak vypadají. S těmito okolnostmi se ale PK MPSV v doplněném posudku nijak nevypořádala (kupř. se blíže nezabývala tím, jestli může hraniční intelekt zapříčinit to, že žalobce nedokáže jednotlivé druhy potravin rozpoznat, ani blíže nijak nevyhodnotila vliv hraničního intelektu na schopnost nalézt požadované potraviny v obchodě). V tomto ohledu soud shledal doplňující posudek rovněž nepřesvědčivým.
66. Ve vztahu ke schopnosti vykonávat běžné domácí práce, nakládat s prádlem, mýt nádobí pak nelze v doplněném posudku PK MPSV nic konkrétního nalézt (vyjma toho, že hraniční intelekt dovoluje žalobci péči o domácnost zvládat). Z doplněného posudku neplyne, jakým způsobem se PK MPSV vypořádala s výsledky sociálního šetření, podle kterých žalobce práce v domácnosti zvládá pouze s pomocí jiné osoby. Pokud PK MPSV přijala závěr, že zdravotní obtíže (zejména hraniční intelekt v kombinaci s poškozenou horní končetinou) žalobci ve výkonu domácích prací nebrání, musí svůj závěr dostatečně odůvodnit, a to v konkrétních souvislostech (tj. důsledně posoudit, zda a jak konkrétně jednotlivé zdravotní obtíže žalobce při výkonu domácích prací limitují). Ani v tomto rozsahu proto nelze považovat doplněný posudek PK MPSV za dostatečně přesvědčivý.
67. I když soud shledal doplněný posudek PK MPSV vadným, nepovažuje s ohledem na skutkové okolnosti případu vypracování (nezávislého) znaleckého posudku za nutné, jak to navrhuje žalobce. Samotná skutečnost, že jsou závěry PK MPSV v určitých aspektech nepřesvědčivé, příp. neúplné, podle názoru zdejšího soudu nezavdává dostatečný důvod k tomu, aby měl být zdravotní stav žalobce posouzen a přeshetřen externím znalcem. V následujícím správním řízení je navíc PK MPSV povinna své závěry v požadovaném směru důsledně doplnit.
68. Co se pak zpochybňované odbornosti posudkových lékařů týče, zdejší soud připomíná, že PK MPSV nemají předem dané pevné složení. To určuje její předseda s ohledem na projednání konkrétních případů z určité medicínské oblasti. Proto PK MPSV vždy sestává z lékařů disponujících požadovanými odbornými znalostmi a specializací (zde MUDr. Martin Urbánek, odborná specializace neurologie). V tomto ohledu je tak argumentace žalobce, že členové PK MPSV nedisponovali potřebnou specializací, nedůvodná.
69. Jelikož dospěl zdejší soud k závěru, že žalovaný při hodnocení zvládání základní životní potřeby péče o domácnost vycházel z nepřesvědčivě doplněného posudku PK MPSV ze dne 8. 7. 2021, což mohlo mít vliv na zákonnost rozhodnutí o věci samé (odnětí příspěvku na péči), zrušil napadené rozhodnutí pro vady podle ust. § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s.

VII. Závěr a náhrada nákladů řízení

70. Ze všech shora uvedených důvodů rozhodl krajský soud o žalobě tak, že napadené rozhodnutí zrušil pro vady řízení podle ust. § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s. a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení (výrok I.).
71. V dalším řízení musí žalovaný důsledně nechat vypracovat další doplnění posudku PK MPSV v tom směru, aby z něj jednoznačně vyplynulo, z jakých důvodů žalobce ve světle posudkových kritérií (§ 1, § 2 a § 2a prováděcí vyhlášky) zvládá či nezvládá základní životní potřebu péče o domácnost, konkrétně pak dílčí aktivity č. 3, 5 a 6, pokud z podkladů napadeného rozhodnutí plyne, že žalobce tyto aktivity samostatně nezvládá, příp. zvládá s obtížemi.
72. Z posudkového hlediska je především třeba jasně popsat, v čem se zdravotní stav žalobce liší od „normálního“ (zdravého) člověka obdobného věku. Klíčovou pozornost je třeba věnovat rozboru toho, v jakých ohledech se zdravotní omezení žalobce projevuje ve zvládání základní životní potřeby péče o domácnost, zejména pak ve schopnosti zvládat dílčí aktivity č. 3, 5 a 6. Je třeba charakterizovat, jaké činnosti, které by jinak vzhledem ke svému věku, tělesné síle apod. žalobce nejspíše vykonával, v důsledku zdravotního omezení vykonávat nemůže vůbec a které jen s obtížemi, přičemž je třeba důkladně popsat, v čem obtíže spočívají (např. v zpomalení určitých pohybů, v jejich omezeném rozsahu či bolestivosti, v síle nebo zručnosti končetiny či obecně schopnosti těla něco uzvednout, nést, s něčím manipulovat, vytrvat v určité zátěži aj.; v případě psychických omezení např. soustředit se, udržet pozornost, zvládat složité a obtížné úkoly apod.). Konečně je zapotřebí též dostatečně konkrétně vysvětlit, jaké facilitátory lze ke kompenzaci postižení ve vztahu k dílčím aktivitám č. 3, 5 a 6 užít.
73. O nákladech řízení bylo rozhodnuto ve smyslu ust. § 60 odst. 1 s. ř. s., podle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl na věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. V tomto případě měl ve věci plný úspěch žalobce, jemuž vznikly náklady v souvislosti s právním zastoupením advokátem.
74. Podle ustanovení § 9 odst. 2 ve spojení s § 9 odst. 4 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (dále jen „advokátní tarif“) platí, že v řízení o žalobě ve věci nároků fyzických osob v sociálním zabezpečení ve správním soudnictví je tarifní hodnotou 5 000 Kč. Ve smyslu § 7 bod 3 advokátního tarifu činí sazba za jeden úkon právní služby 1 000 Kč. Krajský soud vycházel z toho, že zástupkyně žalobce učinila ve věci prokazatelně tři úkony právní služby, a to konkrétně převzetí a přípravu zastoupení [§ 11 odst. 1 písm. a) advokátního tarifu], sepsí žaloby [§ 11 odst. 1 písm. d) advokátního tarifu] a sepsí repliky [§ 11 odst. 1 písm. d) advokátního tarifu]. Ke každému úkonu právní služby náleží náhrada hotových výdajů ve výši 300 Kč (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu). Zástupkyně žalobce není plátcem DPH. Celkem tedy náleží na odměně za právní zastupování žalobce částka 3 900 Kč, která bude zástupkyni žalobce uhrazena žalovaným za podmínek uvedených ve výroku II. tohoto rozsudku.
75. Žalovaný je orgánem sociálního zabezpečení, a proto ex lege nemá právo na náhradu nákladů řízení, navíc v této věci nebyl ani úspěšný (§ 60 odst. 2 s. ř. s.).

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Brně dne 25. července 2023

JUDr. Lukáš Hlouch, Ph.D., v.r.
samosoudce